

SKALNIČKÁŘŮV ROK

Klubový zpravodaj číslo 43 (1-2001)

OBSAH

NAŠE AKCE:

Přednášky a členské schůze .....
Výstava 2001 .....
Burzy rostlin 2001 .....
Zájezd .....
Knihovna .....

PĚSTITELSTVÍ:

Hadí mord nebo kozí brada? (J.Niederle) .....
Když krása není všechno... aneb něco pro skalničkáře (P.Holík) .
Nectaroscordum (M.Doležal) .....
Zvonek kytkovitý (M.Martan) .....
Ohlédnutí za výměnou semen 2000-2001 (M.Martan) .....

CO NÁS ZAJÍMÁ:

Co nového ve Čtyřlístku? .....
Setkání skalničkářů 2000 .....
Hády u Brna - část II. - Jak si hádecká step zacelovala rány ..
Zahradnictví v Komořanech - můj poslední objev .....
Ráj jako osmý div světa .....
Skalničkářské výstavy v roce 2001 .....

INFORMACE Z KLUBU:

Z členské základny .....
Drobné zprávy a informace .....
Inzerce .....
Kalendář akcí klubu v 1.pololetí 2001 .....

NAŠE AKCE

PŘEDNÁŠKY A ČLENSKÉ SCHŮZE

Vše zůstává tak, jak jste zvyklí. Místo konání schůzí - sál ve 2. poschodí na Křenové 67. V květnu, červenci a srpnu se schůze nekonají.

* Čtvrtek 1.února 2001, 16.30

Ing.Vojtěch Holubec, CSc., Praha

Skalničky a rostliny Kirgizstánu

Botanická procházka horami Kirgizstánu odhalí známé i neznámé rostliny. Semena některých z nich byla k dispozici v klubové výměně.

* Čtvrtek 1.března 2001, 16.30

Ing.Jiří Obdržálek, Průhonice

Množení dřevin roubováním

Cenné informace pro amatérské i profesionální pěstitele dřevin, praktické ukázky roubování.

* Čtvrtek 5.dubna 2001, 16.30

Jindra Pelantová, Žďár nad Sázavou

Skalničky z Vysočiny

Procházka malou, ale krásnou skalkou plnou zajímavých miniatur neaktivnější žďárské pěstitelky, která často navštěvuje i naše přednášky.

* Čtvrtek 7.června 2001, 16.30

Odpoledne otázek a odpovědí

Beseda o problémech skalničkaření, které se může aktivně zúčastnit každý přítomný, ať již otázkami, nebo svými pěstitelskými zkušenostmi. Pokud donesete své diapozitivy, bude se i promítat.

Po prázdninách se opět sejdem ve čtvrtek 6.září v 16.30 v sále na Křenové ulici.

VÝSTAVA 2001

Uskuteční se opět v areálu Čtyřlístku v Brně-Bystrci u mostu přes Svratku.

* přejímka exponátů: středa 25.4. 10-17 h

čtvrtek 26.4. 10-14 h

* slavnostní zahájení: pátek 27.4. 16.00 h

* vlastní výstava: sobota 28.4. až neděle 6.5.

denně od 9 do 18 h

* likvidace výstavy: pondělí 7.5. 12-16 h.

Doufám, že se do přípravy výstavy zapojí co nejvíce členů, čekají nás brigády, bude potřebné pokrýt služby v areálu a samozřejmě se budeme těšit na nakvetlé exponáty, bez nichž by

nebylo co vystavovat. Přejímka exponátů proběhne podle loňských pravidel (viz zpravodaj č.41, str.4-5).

BURZY ROSTLIN 2001

Obě burzy se uskuteční v areálu Čtyřlístku v Bystrci.

1.jarní burza

příjem zboží: čtvrtek 29.3. 12-18 h

prodej: pátek 30.3. 9-18 h

sobota 31.3. 9-18 h

neděle 1.4. 9-12 h

likvidace: neděle 1.4. 12-15 h.

2.jarní burza (při výstavě)

příjem zboží: čtvrtek 26.4. 12-18 h

pátek 27.4. 10-12 h

prodej: sobota 28.4. až neděle 6.5. 9-18 h

likvidace: pondělí 7.5. 12-16 h

Vjezd do areálu a tedy i doplňování rostlin na burzu je během výstavy možné jen ráno do 8.45 a po 18. hodině.

Dodavatelé rostlin na burzu musí mít vypracované přebírací listy rostlin takovým způsobem, aby pořadí rostlin odpovídalo jejich uložení v jednotlivých přepravkách označených pořadovým číslem. Za stavu, který vládne při přebírání rostlin není možné poznat, v které přepravce jsou rostliny uvedené v seznamu uloženy. Výše uvedený systém přebírání rostlin značně urychlí. Upozorňujeme také na povinnost každého prodávajícího pěstitele odvézt si prázdné přepravky (bedničky, krabice), které zbydou po prodaných rostlinách. Každá přepravka (bednička,krabice) musí být označena číslem pěstitele.

Peníze za prodané rostliny, služby a brigády si budete moci vyzvednout na členské schůzi na Křenové ulici ve čtvrtek 7.června v 16 hodin.

ZÁJEZD

Pro letošní rok připravujeme dvoudenní zájezd na Opavsko. Uskuteční se ve dnech 19. a 20.května (sobota+neděle). Bližší informace a přihlášky na členských schůzích u přít. Utinkové.

KNIHOVNA

Během letošního roku jsme přikoupili do klubové knihovny několik nových titulů. Nejprve představím ty, které se týkají skalniček.

První je útlá knížečka autora Petra Pasečného s názvem **Skalky a skalničky**. Na 100 stránkách nalezne začínající skalničkář všechny potřebné základní informace o dané problematice. Knihu doplňují perokresby a barevná příloha, jejíž jedinou vadou jsou příliš malé obrázky.

Druhou knihou je **Opravník zahrádkářských omylů - skalničky**. Autor architekt Čestmír Böhm v ní přináší netradičním způsobem souhrn rad, návodů a nápadů, s nimiž je dobré se

seznámit, pokud vám není lhostejný osud vaší skalky. Kniha má asi 110 stránek, z toho 12 stránek s barevnými fotografiemi.

Třetí ryze skalničkářskou knihou je titul **Skalky, skalničky a voda v zahradě**. Autorem je Dr.D.G.Hessayon, o český překlad z anglického originálu se zasloužil Miroslav Volf. První část knihy se zabývá návrhem a stavbou skalky, doporučením jednotlivých rostlin, jejich pěstováním, rozmnožováním apod. Obsahuje podrobný popis skalniček a jejich barevné vyobrazení. V další části jsou popsány různé vodní nádrže - bazénky, jezírka, tůňky, a to přírodní i umělé, vodní rostliny a živočichové včetně ryb. Není zapomenuto ani na vodní kaskády, vodotrysky, svítidla a s tím spojené nejhodnější osvětlení. Potřebujete-li nové podněty nebo odpovědi na vaše problémy, určitě najdete potřebné informace na 130 stránkách této nové příručky plné barevných fotografií a perokreseb.

Další novou knížkou jsou **Letničky a dvouletky**. Text je z pera známého českého botanika Václava Větvičky, věrné barevné perokresby nakreslila Zdenka Krejčová. Kniha má více než 200 stránek a najdete v ní i neznámé druhy, které se na naše zahrádky dostaly teprve v posledních letech.

Podobný rozsah a zpracování má kniha s prostým názvem **Trvalky**. Autorem je opět Václav Větvička, kresby od Pavla Žiláka a Marie Tuháčkové.

Pokud se více zabýváte dřevinami a to zejména listnatými, pak je vám v naší knihovně k dispozici odborná publikace vydaná Výzkumným ústavem okrasného zahradnictví v Průhoncích nazvaná **Vegetativní množení listnatých dřevin**. Autorem je Jiří obdržálek a Miroslav Pinc. Je to vhodný návod i dobrý pomocník pro zkušené i začínající školkaře při množení a pěstování mladých listnatých dřevin.

Na závěr jsem nechal největší a také nejdražší z nových knih ze zahraničního nakladatelství (kniha je v angličtině). **The Color Encyclopedia of Ornamental Grasses**. Autorem je Rick Darke. Je to zatím nejucelenější publikace pojednávající o okrasných travinách - knih na toto téma bylo doposud vydáno velmi málo. Na více než 300 stranách formátu A4 najdete kvalitní barevné fotografie travin v přírodě i v zahradě a v různých ročních obdobích.

Mojmír Martan

PĚSTITELSTVÍ

Hadí mord nebo kozí brada ?

V roce 1997 jsem si z klubové výměny objednal semena označená *Scorzonera cf. suberosa* var. *cariensis*. Vzhled semen, která jsem obdržel, však spíše odpovídal rodu *Tragopogon*. Upozornil jsem na to v čísle 38 tohoto zpravodaje. Rostliny zdárně rostly a po roce vykvetly. Pohledné červenofialové úbory (viz barevná příloha) měly jednořadý zákrov, takže se potvrdilo, že jde vskutku o některý dvouletý druh z rodu *Tragopogon* s olistěnými lodyhami, snad *Tragopogon longirostris*. Upozorním jen na dva podstatné rozdíly mezi těmito dvěma rody.

Nažky bez výrazného zobánku, zákrov víceřadý

Scorzonera, hadí mord

Nažky s dlouhým zobánkem, zákrov jednořadý

Tragopogon, kozí brada

Na přesné druhové určení jsem zatím neměl čas. Semena jsem proto v roce 1999 zaslal do výměny jako *Tragopogon* sp. Objevily se v ní i položky *Scorzonera suberosa* a *Scorzonera suberosa* var. *cariensis*. Tato jména patří vytrvalým rostlinám s úbory na neolistěných stvolech pocházejícím z Turecka. Předpokládám proto, že tam bude třeba hledat i původ tohoto druhu.

Josef Niederle, Brno

Když krása není všechno... aneb něco pro skalničkáře

Může přijít bolest a smutek. Když krása není vším, věci se komplikují. S krásou je to jednodušší. Jakmile začnete hledat ještě jiné hodnoty, jste v prčicích. A je lhostejno, jde-li o ženské nebo kytky. V tomhle mají mnoho společného. A protože já jsem vyznavačem nejednotných soudů a hledač krásy i tam, kde ji jiní hledat nehodlají, protože tam podle nich není, dostávám se občas do stavů, ve kterých převládají výše uvedené pocity. To pak je vám, jako by někde v dáli hráli na skleněné housle a flétnu bílou jako kost. Nemůžete na ni zapomenout, vidíte ji kam pohlédnete a je lhostejno, jde-li o ženský a nebo kytky. Ovšem s jedním rozdílem. U kytek nakonec tu svou vytouženou zpravidla dostanete. Proto mám kytky tak rád. A zvláště ty, u kterých krása opravdu není všechno. To jsou mé nejmilejší. K těm se utíkám, když mi nějaká vezme srdce a své mi za odměnu nedá. Tak tedy poslyšte o některých z nich.

Písečnice mají svou skromnost a křehkost již přímo ve jméně. Písečnice. Slyšíte? Šumění větru, šelest suchých stonků trávy s posledními klásky na vrcholcích, rozpálená skaliska porostlá lišejníkem a v noci vychládající, rychle a klidně, jak vyšeptají své denní tajemství a žár nadcházející tmě. Na takových místech se žádná udivující krása nenachází. Neměla by tady dost obdivovatelů (což je podmínka uznání za krásku) a tak zde přenechala místo skromnějším a jemnějším kytkám, které tu našly svůj domov a dokonce sem tam i nějakého toho obdivovatele. Začneme tureckou ***Arenaria acerosum***. Je to jedna z tamních pichlavých kytíček. Rozrůstá se v husté polštáře složené ze čtyřřadě olistěných stonků. Listy jsou nasivělé, úzce čárkovité s ostrou špičkou. Vzhledem upomínají na známý druh *Arenaria ledeburiana*, který s ní ostatně roste na stejných stanovištích. Rozkvétá během června na asi 10 cm vysokých stoncích a pak kvete celé léto velmi světle krémovými květy, kterých tvoří velké množství. V průměru jsou květy velké necelý centimetr. Semínek netvoří mnoho, ale má-li vhodné stanoviště, klidně se vyseje a dá tak život dalším členům populace. Z výsevu ji lze ostatně také snadno namnožit.

Ani nebudu popisovat kde a jak ji pěstovat, neboť už v úvodu článku jsem napsal, že se jedná o rostliny skromné, vyžadující jen dostatek slunce, tepla a sucha. Kdo má vlhčí polohy, měl by dát i propustný substrát. Ovšem nikdy tam nebude tak vytrvalá, kompaktní a zajímavá.

Když se přesuneme z Turecka do Španělska a nebudeme si cestou všimnout ohnivých pohledů místních dívek, dojdeme celkem snadno až do tamních hor. Tam už čekají krásy zcela jiných kvalit. I když poněkud pichlavější. ***Arenaria pungens***. Tak se jmenuje jedna z nich. Rozrůstá se v polokeřovité polštáře, které není radno příliš vroucně hladit. Jestliže ta předchozí píchala, tahle je učiněný obrněnec. Listy jsou čárkovité, světleji zelené a postupně zúžené do ostré špičky, ze které by i špendlík měl mindráky. Nevím jak je veliká v přírodě, ale asi to žádný prcek nebude. Její keřík je nyní po třech letech pěstování vysoký asi 10 cm a široký něco kolem 20 cm. Květ je bílý a zpočátku docela přisedlý mezi listy na koncích lodyh. Patrný je až když jich rozkvete větší množství. To bývá opět během léta. Jak vypadají semínka nevím a ani nevím, zda-li budou v našich podmínkách klíčivá. Dosud žádná nevytvořila.

Stanoviště žádá vyprahlé a kamenité. Jako předchozí, ovšem s jednou výhradou, která se ani tak netýká pěstování, jako spíše její ochrany. Po deštích ji totiž dokážou totálně ožrat slimáci i

když je to s podivem. Zřejmě pro ně má určitý druh přitažlivosti. Pro ni ani pro mě nic žádoucího. Jak vidíte, o některou náklonnost není co stát. Předcházím jí Limacidem a nebo AZ Slugem. Pak je celé léto taková, jaká má být. Zajímavá, vzrušující, pichlavá.

Zůstaneme-li ve stejných zeměpisných polohách, můžeme se setkat s dalším druhem písečnic. Tentokrát má naše kráska kámen přímo ve jménu. **Arenaria lithops**. V tomto případě se nejedná o žádnou neznámou krásku, která, obrazně řečeno, přijela do vsi na prázdniny. Přesto mě donekonečna uchvacuje tvrdostí svých polštářů a schopností dokonale splynout se skálou v jejíž štěrbině vyrostla. Takový příklad rostlinného mimikry.

Sám jsem několik řízků vysadil do uzounké štěrbině na vrcholku jednoho skalního výchozu a daří se jí zde obdivuhodně. Ostatně stejně jako její příbuzné písečnici čtyřřadě (*Arenaria tetraquetra*). A dokonce tak dobře, že každý rok poměrně bohatě kvete, což je ovšem více zajímavé než krásné. Květy má totiž zapuštěny v bochánku a mimo něj čouhají jen konečky okvětních lístků. Ty jsou vodově bílé barvy. Přesto ale, i když jsem již viděl i nabídky semínek tohoto druhu, myslím, že šlo zcela jistě o omyl, ne-li podvrh. Nedokážu si totiž představit, jak někdo rozryje léta rostoucí bochan jen kvůli pár semínkům. Zvláště, jde-li tak dobře množit řízkováním.

Za, pro dnešek, posledními druhy vyrazíme přes oceán. Tady ve spojených státech rostou, mimo jiné, další krásky, tak říkajíc z rodiny. **Arenaria obtusiloba** a má, přiznám se, z trochu jiného důvodu oblíbená **Arenaria congesta v.congesta**.

Tu první určitě mnozí znáte. Tvoří velice husté, trávově zelené polštáře silně upomínající na porost mechu. Od konce června po celé léto je pak polštář zdoben přisedlými květy a tak většinou dojem mechu vezme za své. Prvotřídní kytka do šterkovišť, i když je pro ni ideální stanoviště s jemnou sutí na vrcholku. Ráda přikořeňuje do substrátu a je pak daleko odolnější vůči suchu. Krom toho, když se podpaří, vždycky část rostliny zůstane na živu a roste nerušeně dál. Množit ji lze velice snadno dělením či řízkováním. Semínka mi dosud neurodila.

Ta druhá je taková trochu kytka nekytka. Tvoří řídké, polokeřovité trsy až polštářky tak do 10 cm v průměru. Listy jsou uspořádány čtyřřadě a jsou jehlovitě tenké, nasivěle zelené a jemně píchavé. Mimo dobu květu je rostlina vysoká tak 3 cm, v době květu vyrůstají tenké, vzpřímené stonky vysoké 8 cm na jejich vrcholku je několik bílých kvítků o průměru tak 5 mm s úzkými okvětními lístky. Tedy vidíte, nic ozdobného ani zajímavého, ale krásného určitě. Vždyť na kytce může být krásná i jen vzpomínka. Na někoho, kdo vám ji daroval, z dobroty srdce, ze spřízněnosti duší, na přítele. Na takového, kvůli kterému by se dal pěstovat třeba obyčejný pcháč. Pro vzpomínku.

Pavel Holík, Blížkovice

Nectaroscordum

Nectaroscordum siculum (syn.*Allium siculum*, *A.dioscordidis*) je rostlina vysoká až 90 cm se žlábkovitými čárovitými listy. Květů má mnoho v řídkém okolíku, který má až 10 cm v průměru. Květy jsou na dlouhých visících květních stopečkách, které se později napřimují. Barva je zelenavě modrá s hnědě karmínovým pruhem středem každého plátku. Květy jsou poněkud čtverhrané, zvonečkovité, kolem 1,5 cm dlouhé a neobyčejně štiplavé vůně. Divoce roste v jižní Francii, na Sicílii, Sardinii a v Itálii. Příbuzný a známější druh **Nectaroscordum bulgaricum** (syn.*Allium bulgaricum*) je velmi podobný, ale má bělavé nebo slámové květy se zeleným nádechem. Divoce roste ve východním Bulharsku a západním Turecku.

Tato cibulovina není v naší burze úplnou novinkou - byla už ve dvou nabídkách. Nové jsou informace o možnostech jejího použití. Bývá obvyklé, že rostliny pocházející z oblasti Středomoří u nás zimní období přežívají jen pod důkladnou příkrývkou nebo za předpokladu, že je zima mimořádně mírná. Tato rostlina však patří mezi výjimky. Bylo pro mne překvapením, když jsem ji viděl během našeho loňského zájezdu na skalkách v horských oblastech západních Čech. I v tamních podmínkách přežily zimu bez jakéhokoliv krytu. A že by místní krušnohorské zimy byly mírné, to se asi říci nedá. Takže shrnuto - atraktivní cibulovina, která zaujme snad každého. Vzhledem k její výšce je umístění přímo ve skalce pochopitelně vyloučené, ale každý skalničkář má na své zahrádce i trvalkový záhon nebo skupinu konifer, mezi kterými se skupinka těchto krásných "česneků" zvláště pěkně vyjímá. A kdo se chce jejími půvaby kochat nejen ve druhé polovině května, kdy kvete, může si květenství usušit k zimní dekoraci.

Dr.Miroslav Doležal, Brno

Zvonek kytkovitý

Původně jsem o tomto zvonku ani psát nechtěl, nakonec stručnou zmínku o něm najdete v 33.čísle našeho časopisu. Jenže loni na podzim se rozhodlo, že toto číslo bude obsahovat barevnou přílohu. Ne že by mě to úplně zaskočilo, ale zkrátka chyběl mi jeden obrázek. Když jsem prohlížel svá fotoalba, padla mi do oka právě fotografie zvonku kytkovitého - **Campanula thyrsoides**, údajně nejkrásnějšího žlutě kvetoucího zvonku (viz.barevná příloha). Fotografie pochází z roku 1994, pořízena byla 22.června. Tehdy mi kvetly dvě rostliny, které jsem získal z klubové výměny semen, ta pocházela přímo z Alp. Problém vždy byl, že po okvětu rostliny zašly, aniž by vytvořily semena. Ta krátkověkost nebo lépe řečeno monokarpičnost rostlin pro mne ale nebyla překvapením, to jsem věděl z literatury. Mrzelo mne jen, že jsem rostliny nedokázal množit z vlastních zdrojů. A tak následovala další objednávka (naštěstí se *Campanula thyrsoides* objevovala v klubové výměně dosti často) a tak se to stále opakovalo. Dva, tři roky mohutněla přízemní růžice, pak z ní vyrostla "květní palice" a opět to skončilo úhynem, aniž by rostliny vytvořily semena.

Letos jsem čekal, co provedou tři rostliny zasazené na polostinné vápencové skalce, orientované na severozápad. Slunce na ně svítilo trochu dopoledne, přes poledne byly ve stínu nedalekých stromů, více slunce pak dostávaly v pozdním odpoledni a večer, než zapadlo za blízký kopec. Všechny rostliny vykvetly (dokonce vykvetla i rostlina, kterou jsem zapomněl vysadit a zůstala v kontejnerku). V té době ve zmíněné části skalky toho již mnoho nekvetlo a *Campanula thyrsoides* tak na sebe upoutávala veškerou pozornost. Po odkvětu mne čekalo překvapení. Semeníky byly doslova přeplněny semeny (část jsem předal do výměny), menší část jsem si ponechal a trochu semen rozházel po skalce. Kromě toho každá z rostlin udělala 1-2 nové růžice, pokud přežijí zimu, pak by mohly letos tytéž rostliny znovu kvést.

Nevím, jestli na chování zvonku kytkovitého měl vliv letošní neobvyklý průběh počasí (suché a teplé jaro), nicméně stále mi nejde do hlavy, proč doposud rostliny vždy zašly a nevytvořily semena a letos semena udělaly a rostou si klidně dál...

Campanula thyrsoides roste v Alpách a místy i v horách Balkánu, například v pohoří Rila. Všude je však dosti vzácný. Nejspíše bychom ho našli na loukách a pastvinách, případně i na sutích či křovinatých stráních tvořených vápencem, dolomitem nebo vápenatou břidlicí v nadmořských výškách 1400 až 2500 m, v Alpách až do 2700 m, místy ale sestupuje i hlouběji do horských dolin.

Rostlina tvoří k zemi přitisklé růžice celokrajných, obkopinatých, srstnatých, slabě zvlněných zelených listů, které jsou vpředu zaokrouhlené nebo nezřetelně špičaté.

Po 2-4 letech vyrůstají z růžic vzpřímené lodyhy olistěné čárkovitě kopinatými až jazykovitými, špičatými listy.

Květy jsou úzce zvonkovité, 17-25 mm dlouhé, vně vlnatě chlupaté, světle (krémově) žluté, nahloučené v hustých koncových klasech, zpočátku palicovitých, později válcovitě prodloužených. Maximální výška rostlin je 30-40 cm (ssp.carniolica až 60 cm). Zvonek kytkovitý rozkvétá v červnu, odkvétá v červenci. Literatura uvádí i srpen, to se ale nejspíš týká horských stanovišť.

V našich skalkách se mu nejlépe daří ve vápencové suti na slunci (ne na úpalu) či v polostínu v propustné, v době vegetace mírně vlhké půdě (nejlépe směs vápencové drti s trochou humusu). Lehký kryt chvojím na zimu je prospěšný, nikoliv však nutný. V zimách, kdy se často střídá mráz s oblevou a vydatným deštěm mohou růžice uhnívat.

Množí se výhradně semenem, které je asi 1,2 mm velké. Z prosincového výsevu houfně klíčí v březnu (sejeme proto řídkce), v květnu je již možné semenáčky přepichovat, i když jsou ještě dosti drobné.

Mojmír Martan, Brno

Ohlédnutí za výměnou semen 2000-2001

I když semínka z poslední výměnné akce našeho klubu jsou povětšinou již vysetá a čekají na vyklíčení v prvních teplých jarních dnech, přesto dovoluňte několik informací o samotné akci i některých položkách.

Výměny semen 2000-2001 se zúčastnilo 45 dárců (1999-2000 38 dárců). Větší počet dárců se odrazil i v počtu druhů. S potěšením mohu konstatovat, že 990 položek je v historii výměny semen brněnského klubu rekordem. Bylo tedy z čeho vybírat, i když u mnoha atraktivních druhů zájem převyšoval možnosti nabídky. Obohacením výměny byla semena z přírodních lokalit (téměř 80 položek), zejména z hor Kašmíru, Kirgizstánu, Balkánu, z Kavkazu a Alp.

Které novinky či málo známé rostliny jsme mohli ve výměně najít?

Adlumia fungosa je vyšší jednoletý druh z čeledi Fumariaceae (příbuzenstvo zemědělymu) s bílými až purpurovými květy z východu USA.

Androsace akbaitalensis je pochybek rozšířený v centrální Asii na skalách a sutích v alpském a subalpském pásmu. Při své výšce 5 cm může být hezkou skalničkou. Kvete bělavě nebo růžově. Ve skalce zvolíme vlhčí štěrbinu orientovanou k východu.

Arabis coerulea (někdy se v literatuře uvádí *A.caerulea*) je alpský huseník rostoucí na sutích. Květy má malé, bledě modré v krátkých hroznech. Listy jsou silné a tvoří růžice. Dorůstá výšky 5-15 cm. Žádá štěrkovitou humózní, vlhčí půdu s obsahem vápníku. Je vděčný za polední přistínění.

Campanula cashmiriana je krátkověký, ale pěkný, 12-15 cm vysoký zvonek s poměrně malými, šedě sametově plstnatými listy. Světle fialové květy se objevují od července do hlubokého podzimu. Pochází ze sino-himálajské oblasti (Afghánistán, severní Indie), kde roste na kyselých skalách. Sázíme ho do štěrbin odkloněných od prudkého slunce, v zimě chráníme krytem.

Campanula cervicaria je dvouletý, 60-75 cm vysoký zvonek s modrofialovými květy. Pochází ze střední a severní Evropy.

Carex leporina, český ostřice zaječí, tvoří vzpřímené trsy zelených listů. Květenství tvořené 3-5 zelenými vejčitými "paličkami" je na 30 cm lodyhách a objevuje se v květnu - červnu. Nenáročná okrasná travina rostoucí i v naší přírodě na pastvinách a ve světlých lesích.

Carex scandinavica je velice krásná a hlavně nízká a ukázněná ostřice. Nedosahuje ani v době květu výšky 10 cm, tvoří kompaktní trsy zelených listů. Zelenavé klásky nepřevyšují listy. Nenáročná, vhodná např. mezi hořce. Za delšího sucha je vděčná za zálivku.

Cyananthus hookeri je zvonkovitá rostlina s poléhavými lodyhami zakončenými levandulově modrou trubkovitou korunou. Výška 15 cm. Je součástí travnatých společenstev v alpínském a subalpínském pásmu Sikkimu. Pěstovat by se měla na vlhčím štěrkovitohumózním stanovišti, které je přes poledne ve stínu.

Dictyolimon macrorhabdos je exotická rostlina z čeledi Plumbaginaceae. Pochází z centrální Asie (Pakistán). Její hlavní ozdobou jsou listové růžice. Z jejich středů vyrůstá stvol s klasem nenápadných květů. Tuto rostlinu nelze doporučit pro venkovní pěstování. Je vhodná pro alpinkový skleník, žádá hodně slunce a chudou propustnou zem.

Dracocephalum origanoides je rozšířen ve střední a východní Asii, zejména v Mongolsku a severní Číně. Semena nabízená ve výměně byla sbírána v Kirgizii v pohoří Talskij Ala Tau v nadmořské výšce 3300 m. Tento včelník má vejčité, pýřité listy se svinutými okraji. Tvoří 5-10 cm vysoké trsy s vystoupavými lodyhami. Květy asi 12 mm velké jsou modré a rozkvétají v létě. Ve skalce by se měl vysazovat do štěrbin odkloněných od slunce, nejlépe na východní stranu skalky.

Dryadanthé tetrandra je bochánkovitá, mochně příbuzná rostlina, jejímž domovem je kamenitá tundra hor střední Asie. Květy drobné, žlutavé, okrasná hlavně habitem.

Eritrichium tianschanicum je dle dostupných informací pomněnečka s bílými květy tvořící polštáře složené z okrouhlých, brvitých, tmavě zelených listů. Přes poledne jí prospívá stín, jinak by stanoviště mělo být vlhčí a půda štěrkovitá s trochou humusu.

Eryngium dilatatum je vzácná máčka (pro laiky okrasný bodláček) z jižního Španělska. Má velmi ozdobné namodralé zelené listy. Lodyha s květenstvími je lehce namodralá, jen do 20 cm vysoká. Pěstujeme na plném slunci v chudé, suché kamenité půdě. Zimu, alespoň na mé zahradě, přečkává bez problémů.

Grindelia camporum je rostlina z čeledi hvězdnicovitých.

Iris kumaonensis (kamaonensis či dokonce kemaonensis ?... tři chytré publikace, které jméno je správné ?). Kosatec rozšířený v západním Himálaji, 10-15 cm vysoký se skvrnitě fialovými květy.

Iris milesii je vyšší kosatec (90 cm) z Himálají, květ světle fialový.

Ivesia lycopodioides je zástupce čeledi růžovitých z jihozápadu USA (Nevada), kde obývá vlhké skalnaté svahy v alpínském pásmu. Má silné lysé, 2-6 cm dlouhé čárovité listy. Žluté květy jsou sdruženy do hlávkovitého vrcholíku a objevují se v pozdním létě. Rostlina tvoří trsy vysoké asi 10 cm. Žádá štěrkovité humózní vlhké stanoviště a přes poledne přistínění.

Koeleria macrantha je dle mého názoru nádherná okrasná tráva, česky smělek. Tvoří vzpřímené trsy matně až našedle zelených listů, které jsou poměrně úzké. Hlavní ozdobou je však bohaté květenství, které ještě více vyniká je-li ozářeno sluncem. Je 8-13 cm dlouhé, zpočátku téměř válcovité, později kuželovité, krémově zelenožluté barvy. Vyvíjí se během května. Tento smělek je vysoký 15 cm, za květu 50-70 cm. Je nenáročný, miluje slunce a propustnou, raději chudší půdu.

Lindelofia sp. je rostlina z čeledi drsnolistých (Boraginaceae). Zástupci rodu jsou většinou rostliny středního vzrůstu a mají modré květy.

Lychnis flos-jovis 'Peggy' dorůstá 25 cm, má růžové květy a plstnaté listy.

Paris quadrifolia je evropská liliovitá rostlina s českým názvem vraní oko čtyřlísté (viz obr.na str.2). Výška 20-30 cm, květ je žlutozelený uprostřed listů tvořících kříž. Později se mění ve velkou jedovatou tmavomodrou bobuli. Roste ve vlhkých lesích, v zahradě se daří na místech s hajnými rostlinami v polostínu - stínu. Je příbuzné rodu Trillium.

Penstemon serrulatus je 30 cm dračík s kopřivovitým listem. Má modrý až purpurový květ. Pochází z Oregonu.

Plantago major 'Frills' - jitrocel větší se zelenými listy, které jsou nápadně zvlněné, zkadeřené. Botanická zajímavost.

Sanicula europaea, česky žindava, je středně vysoká mrkvovitá bylina kvetoucí bělavými okolíky od května do července. Je to rostlina stinných lesů, zvláště horských bučin. Do skalky se nehodí.

Saponaria bellidifolia - žlutokvětá mydlice rostoucí na Balkáně (odkud byla i semena v naší výměně), v Apeninách a Pyrenejích. Nejčastěji ji nalezneme ve společenství skal a trávníků. Květy jsou malé, jen 2-8 mm velké v hustém svazečku. Vysoká je 20-40 cm, tvoří drny. Sázíme ji do sušších, plně osluněných skalních štěrbin. Doporučuje se ochrana proti zimnímu mokru. Pozor, semena se vysévají na povrch, neboť klíčí jen na světle, při teplotě 18-21°C asi 60 dnů.

Soldanella cf. major je dle dárce karpatská dřípátka zcela odlišná od S.montana. Je blízká S.major = S.stiriaca a S.hungarica, ale ne totožná. Nejblíže má k S.pseudomontana.

Thermopsis barbata je přímá bylina s trojčetnými kopinatými až eliptickými chlupatými listy. Květy jsou v terminálním hroznu 2-3 cm dlouhé, nachové a rozkvétají v létě. Konečná výška rostliny je 30-40 cm. Pochází ze sinohimálajské oblasti (Kašmír, západní Himálaj), kde je součástí společenstev skalnatých svahů v alpinském či subalpínském pásmu. Pěstujeme ji na slunci v mírně humózní, středně vlhké půdě. Pokud jste semena tohoto druhu ještě nevyseli, nevádí. Můžete to zkusit na jaře, při teplotě 18-21°C to potrvá asi 90 dní.

Thermopsis caroliniana je vysoká trvalka ze Severní Karolíny (dle literatury 100 až 150 cm), vzhledově připomínající vlčí bob. Má jasně žluté květy.

Thlaspi densiflorum je méně známý penízek ze společenstev skal a sutí v jižní a střední Anatolii. Kvetě na jaře bílými květy v hustých chocholících. Dorůstá výšky 5-10 cm a jako většina penízků je bohužel obvykle jen dvouletý. Na skalce se daří ve skalních štěrbinách s příznivým vodním režimem odkloněných od slunce.

Thunbergia alata je známá ovíjivá rostlina (černooká Zuzana) s oranžovými květy s černým středem. Venku zmrzá.

Veronica gentianoides je kavkazský rozrazil, který ale roste i na Balkáně a v Malé Asii na travnatých místech a v sutích. Kvetě světle modrými květy v dlouhých klasovitých hroznech, které se objevují v časném létě. Výška nejčastěji 15 až 40 cm. Na zahradě má rád trochu vlhčí místo s hlubší propustnou půdou na slunci. Semeno klíčí na světle, proto ho nezaspáváme.

Mojmír Martan

CO NÁS ZAJÍMÁ

Co nového ve ČTYŘLÍSTKU ?

Protože je činnost Klubu skalničkářů spjatá se Čtyřlístkem spol.s.r.o. nejen pořádáním společných výstav, ale i umístěním klubovny, považují za správné informovat členy Klubu skalničkářů o plánech a perspektivách firmy Čtyřlístek, spol.s.r.o..

Koncem léta byl v sousedství našeho areálu otevřen supermarket OBI. I když má OBI podobný sortiment jako naše firma, nemá to vliv na prodej našeho zboží a přitom návštěvnost areálu je vyšší. OBI však ovlivnilo naši obchodní strategii. Začali jsme jezdit sami nakupovat rostliny do zahraničí a vyhledávat další pěstitele v České republice. Naším cílem je nabídnout co největší sortiment za přijatelné ceny včetně už vzrostlých dřevin. Podle odezvy zákazníků se domnívám, že rozdíl oproti předchozím létům byl letos patrný.

Z ohledem na potřebu nabídnout zákazníkovi co nejširší sortiment rostlin, rozhodli jsme se pro změnu i ve výrobě. Na zmenšených plochách chceme v budoucnu pěstovat ve větší míře pokryvné a popínavé rostliny, nízké jehličiny a zejména roubované listnaté dřeviny. Z trvalek tak říkájíc "lupení". Mladé rostliny kupujeme v Holandsku. Nosným programem stále zůstanou balkonové rostliny, protože zde začínáme mít dobrou tradici i kvalitu. Každoročně přicházíme s nějakými novinkami. Balkonových rostlin jsme v roce 2000 vypěstovali cca 150 000 kusů. Tolik stručně o výrobě.

V poslední době jsme se zúčastnili několika jednání, z kterých vyplývá zájem o rozšíření výstavby v našem sousedství o supermarket s potravinami. Bylo by to další rozšíření sortimentu, což by pro nás bylo výhodné. Záměr však bude vyžadovat změny územního plánu, vyřešení přeložek inženýrských sítí a celé dopravní situace lokality. Pro nás tato změna bude znamenat další úpravy koncepce úprav ploch. Chceme dále rozšiřovat prodejnu rostlin, vybudovat stylové občerstvení a upravit vzorové zahrádky nejenom jako příklad úprav zahrad, ale i pro odpočinek. Základem vzorových zahrádek by znovu byly menší vodní plochy, potůčky, prameniště a terénně modelované vyvýšeniny. Do těchto úprav by byla každoročně zakomponovaná ukázka zahrady, např. atriová, střešní, obytná apod. Takováto ukázka by byla každoročně obměňovací. Jestli se nám podaří zahájit úpravy již na jaře 2001, dnes ještě nevíme. Zatím máme předjednané zapůjčení exponátů větších dřevin od našich partnerů z Itálie. Nadále chceme spolupracovat s různými výtvarníky, kteří vždy doplňovali naše výstavy svými exponáty.

Věřím, že vývoj situace v naší lokalitě bude mít vliv na to, že zde vyroste ukázkové zahradnické centrum podobného ražení jaké vidím v Holandsku a že skalky a skalničkáři v něm budou mít své nezastupitelné místo.

Ing. Pavel Kutílek

Setkání skalničkářů 2000

V pořadí již 23. Setkání zástupců skalničkářských organizací uspořádal letos ve dnech 29. září až 1. října Klub přátel skalek a bonsají PROTĚŽ v Olomouci. Celkem se ho zúčastnilo 53 delegátů, kteří zastupovali všech 14 českých a 4 slovenské kluby. Za nás byli přítomni přátelé Hrabě, Martan, Škorpil a Vlček. Ubytování bylo připraveno ve studentských kolejích, veškerá jednání probíhala v odborném učilišti na Šturzově ulici.

Velmi příjemné bylo již samo přivítání. Se společenským citem a pozorností jsme se potom setkávali při každé příležitosti.

V úvodním večeru jsme vyslechli zajímavou přednášku pracovnice CHKO Jeseníky Věry Kavalcové o stavu a současných problémech Jeseníků. Večer pak pokračoval promítáním diapozitivů (Řeháček Pardubice, Martan Brno).

V sobotu probíhalo jednání o vzájemné spolupráci a o činnosti klubů. Přijaté závěry obsahuje usnesení, jehož hlavní body stručně komentuji: Je sestaven přehled o členech, ochotných externě přednášet. Domluveny formy vzájemné spolupráce. Pro zájezdy mimo jiné stanoveno, aby klub, pokud požaduje od navštíveného pomoc, předem si dohodl termín svého příjezdu. Doporučeno, aby při neobsazené kapacitě u zahraničních zájezdů byli o tom včas informováni

ostatní, nejlépe prostřednictvím pražského časopisu "Skalničky". Zdůrazněno, že při všech akcích, a zejména při zájezdech, je povinen klub a jmenovitě pověřený vedoucí zajistit dodržení platných zásad o ochraně přírody. Sestaven přehled o termínech klubových výstav v roce 2001. Podle dohody připraví Setkání skalničkářů v příštím roce Klub Nejdek, pro rok 2002 jsou navrženy Pardubice.

Součástí Setkání byla také prohlídka 4 pěkných skalek a soukromého arboreta architekta Füngera, kde se rozvinula zajímavá debata o současné problematice zahradní architektury.

Rádi budeme vzpomínat i na pečlivě připravenou společenskou část. Především na večerní procházku historickým středem města. Na debatu na kůru chrámu sv. Mořice s profesorem Antonínem Schindlerem o historii i současnosti varhanictví i na jeho praktickou ukázkou širokých možností hudebního projevu při hře na varhany. Atraktivní byla projížďka Olomoucí historickou tramvají a v sobotu odpoledne neobyčejně milé taneční a pěvecké vystoupení folklorního hanáckého kroužku mladých na zahradě u Šperků. V sobotu večer pak přátelské posezení u prostřených stolků při hudbě i tanci.

V úvodním poeticky laděném textu Zpravodaje, vydaného před Setkáním, vyslovili olomoučtí přátelé své hlavní velké přání. Musím konstatovat, že přání beze zbytku splnili, poněvadž - svého úkolu se zhostili se ctí. Zvládli a zmožili všechny překážky a pro věc učinili maximum. Udělali to zřejmě rádi, protože zvládat překážky je pro skalničkáře zvykem a potřebou.

My jim za to děkujeme.

Ing. Miroslav Škorpil

Hády u Brna - část II.

Jak si hádecká step zacelovala rány

V roce 1943, ve čtvrtém roce světové války, v době hladu a bídy, si nějaký naivní maloměřický občan pracně upravil asi 70 m dlouhý pruh mělké půdy na okraji jihozápadního svahu Hádu (cca mezi vrstevnicemi 320 až 340 m n.m). Vybral kameny, vyčistil od rostlin, zasel ječmen, vysázel brambory. Úroda byla mizivá, téměř žádná a již v příštím roce svůj pokus neopakoval. Políčko zůstalo ponecháno svému osudu - ladem.

V létě r. 1945 jsme se s přítelem Dvořákem rozhodli zaznamenat na tomto místě stávající výskyt rostlin, k posouzení stupně znovuosídlení plochy. Ve dnech 5. a 7. července 1945 byly zpracovány tři následující sociologické snímky (vysvětlení ke snímkům je v předešlé části I. uveřejněné v 42. čísle zpravodaje.

Snímek 1.: Plocha 10x10 m, nadm. výška cca 340 m, sklon svahu 15°, půda hlinito písčítá, skeletovitá, hloubka do 20 cm, jižní svah pod vlečkou, celková pokryvnost 45%.

Snímek 2.: Totéž pole o 15 m níže, plocha 10x10 m, celková pokryvnost 45%

Snímek 3.: Tamtéž, o dalších 15 m níže, plocha 15x15 m, celková pokryvnost 50%.

Druh: Snímek:

1. 2. 3.

Convolvulus arvensis L. 3 2 2

Alyssum alyssoides /L./NATH. 1 + +
 Chamaepitys trifida DUMORT.
 (Ajuga chamaepitys SCHREB.) 1 + +
 Anagalis foemina MILLER. 1 + +
 Anagalis arvensis L. + + +
 Picris hieracioides L. + + +
 Daucus carota L. + + +
 Acosta rhenana /BOR./SOJÁK
 (Centaurea rhenana BOREAU.) + + +
 Colymbada scabiosa /L./HOLUB
 (Centaurea scabiosa L.) + 2 1
 Caucalis platycarpos L.
 (Caucalis daucoides L.) 1 + +
 Orobanche elatior SUTTON
 (Orobanche major L.) + + 1
 Echium vulgare L. + 1 1
 Diplotaxis muralis /L./DC. + + +
 Coronilla varia L. + + +
 Pimpinella saxifraga L. + + +
 Achillea millefolium L. + + +
 Medicago lupulina L. + + +
 Reseda lutea L. + + +
 Melilotus officinalis /L./PALLAS + + +
 Vicia villosa ROTH. + + +
 Tithymalus platyphyllos /L./RAFIN.
 (Euphorbia platyphylla L.) + + +
 Plantago lanceolata L. + + +
 Knautia arvensis /L./SCHR.ex ROEM.-SCH. + + +
 Crepis foetida L.
 (Crepis rhoeadifolia MB.) + + +
 Stachys annua L. + + +
 Sonchus asper /L./HILL. + + +
 Hesidonia montana /L./DUMORT.
 (Sideritis montana L.) + + 1
 Poterium sanguisorba L.

(Sanguisorba minor SKOP.) + + +
 Acinos arvensis /LAM./DANDY
 (Calamintha acinos CLAIRV.) + + +
 Linum tenuifolium L. + + 0
 Medicago falcata L. + + 0
 Elytrigia repens /L./DESV.
 (Agropyrum repens L.) + + 0
 Carduus acanthoides L. + + 0
 Galium aparine L. + + 0
 Conringia orientalis /L./DUTIORT. + 0 0
 Anthyllis vulneraria L. + 0 0
 Plantago media L. + 0 0
 Asperula cynanchica L. + 0 0
 Tithymalus cyparissias /L./SCOP.
 (Euphorbia cyparissias L.) + 0 0
 Elytrigia intermedia /HOST./ NEVSKI + 0 0
 Erodium cicutarium /L./L' HÉR. + 0 0
 Sonchus arvensis L. + 0 0
 Bromus hordeaceus L.
 (Bromus mollis L.) + 0 0
 Poa compressa L. + 0 0
 Anthemis cotula L. + 0 0
 Raphanus raphanistrum L. + 0 0
 Verbascum austriacum SCHOTT. ex ROEM.-SCH. 0 + +
 Lolium temulentum L. 0 + +
 Eryngium campestre L. 0 + +
 Arenaria serphyllifolia L. 0 + +
 Setaria viridis /L./ BEAUV. 0 + +3
 Setaria pumila /POIR./ ROEM.et SCHULT.
 (Setaria glauca R.et SCH.) 0 + -3
 Anthemis tinctoria L. 0 0 +
 Chondrilla juncea L. 0 0 +
 Cerastium arvense L. 0 0 +
 Alsinula media /L./DOSTÁL
 (Stellaria media VILL.) 0 0 +

Conyza canadensis /L./CRONQ.
(*Erigeron canadensis* L.) 0 0 +
Cirsium arvense /L./SCOP. 0 0 +
Hypericum perforatum L. 0 0 +
Lembotropis nigricans /L./GRISEB.
(*Cytisus nigricans* L.) 0 0 +
Poa angustifolia L. 0 0 +
Linaria vulgaris MILLER 0 0 +
Pilosella officinarum F.W.et C.H.SCHULTZ
(*Hieratium pilosella* L.) 0 0 +
Artemisia vulgaris L. 0 0 +

Výskyt 64 druhů, byť i celkem běžných rostlin, při téměř 50% pokryvnosti, na ploše 425 m² půdy, ležící 2 roky ladem v extrémních podmínkách hádecké stepi, je jistě dostatečným dokladem vitality a schopnosti přírody zacelovat utržené rány.

Neméně zajímavý byl i průzkum dna menšího, opuštěného lomu, plošiny cca 100 x 140 m s nadmořskou výškou 360 m, tvořené převážně skalnatým podložím a místy hlinitokamenitou drtí. Lom byl v té době (6.6.1948) již téměř 10 roků mimo provoz a jeho dno pokryla řada (28) zajímavých druhů rostlin:

Acinos arvensis /LAM./DANDY = (*Calamintha acinos* CLAIRV.), *Astragalus danicus* RETZ., *Astragalus onobrychis* L., *Bubleurum rostundifolium* L., *Calamagrostis epigeios* /L./ROTH., *Cephalanthera damasonicum* /MILL./DRUCE. = (*Cephalanthera alba* SIMK.), *Chamaecytisus supinus* /L./LINK. = (*Cytisus capitatus* JACQ.), *Pyterhrum corymbosum* /L./SCOP. = (*Chrysanthemum corymbosum* L.), *Dorycnium germanicum* /GREM./RIKLI = (*Dorycnium pentaphyllum* SCOP.), *Genista tinctoria* L., *Helianthemum ovatum* DUNAL in DC. = (*Helianthemum chamaecistus* MILL.), *Holcus mollis* L., *Isatis tinctoria* L., *Lathyrus latifolius* L. = (*Lathyrus megalanthus* STEUD.), *Leucanthemum vulgare* LAM. = (*Chrysanthemum leucanthemum* L.), *Linaria vulgaris* MILL., *Lotus corniculatus* L., *Melilotus officinalis* /L./PALLAS., *Polygala vulgaris* L., *Potentilla inclinata* VILL. = (*Potentilla canescens* BESS.), *Prunella grandiflora* /L./SHOLLER, *Prunella vulgaris* L., *Prunella x spuria* STAPF., *Reseda lutea* L., *Seseli annuum* L., *Thymus glabrescens* WILD., *Thymus serphyllum* L., *Tragopogon dubius* SCOP.

Co říci závěrem ?

Hádecká step poskytovala v minulosti nezapomenutelné zážitky mnoha botanikům, zoologům i prostým milovníkům přírody.

Dnes proměněná ve stasisíce tun maloměřického cementu, mnohdy k realizaci pochybných "pomníků lidského umu", poskytuje jen obraz nenahraditelných ztrát a neodstranitelných ran na tváři přírody.

Usilujme proto všemi prostředky a ze všech sil za záchranu toho mála, co kde ještě zbylo.

Dr. Jaroslav Bič

Zahradnictví v Komořanech - můj poslední objev

V době, kdy jsem propadl skalničkáření mne čekalo překvapení téměř na každém kroku. Ještě teď si vzpomínám na své nadšení, když jsem na první výstavě skalniček "objevil" vícebarevné netřesky, *Linum elegans* 'Gemels', *Orostachys spinosus* a pak lásku z největších - miniskalky v korytech. K dalším obrovským objevům té doby patří i mé zjištění, že v Brně existuje arboretum VŠ zemědělské. Tento ráj okrasného zahradnictví mi učaroval natolik, že jsem tehdejšího vedoucího ing. Nohela přemluvil, aby mne vzali téměř na celé prázdniny na brigádu. Během ní mne skalničky připoutaly natrvalo. Následovalo členství v klubu, osobní seznamování se špičkovými pěstiteli Brna a okolí, zájezdy s "objevy" dalších zahrad a skalničkářů. Ale protože naše republika není zas tak veliká, stalo se to, co bylo nevyhnutelné - velké objevy došly. Skalničkáření se mi tím ale nestalo méně zajímavým. Zbývaly a stále zbývají stovky drobných "objevů" rostlin, knih, metod pěstování, úspěchů a neúspěchů. V posledních letech jsem mezi ně zařadil i firmu MEDISTYL z Brna, která se zaměřila na dovoz literatury ze zahraničí. *Toužíte po monografii rodu Fritillaria s nádhernými fotografiemi na křídovém papíře z Anglie? Podepíšete objednávku a do několika týdnů je kniha vaše.* A právě tato firma stála u zrodu mého objevu. Šel jsem vyzvednout objednávku pro klubovní knihovnu - literaturu o cibulovinách a dostal jsem vodní a bahenní rostliny. Náprava tohoto omylu trvala několik vteřin, protože došlo jen k záměně jmen. Druhý zákazník má stejné jméno jako já, ale jinou adresu - zahradnictví Komořany u Rousínova. A to mne zaujalo. Komořany dobře znám a pokud vím, žádné zahradnictví tam není. Požádal jsem proto o telefon na mého záhadného jmenovce, který projevuje tak profesionální zájem o vodní rostliny a hned druhý den do zahradnictví zavolal. Výsledkem bylo ochotné a bezprostřední pozvání - adresa prý není důležitá, orientační bod je místní kostel. Za pár dní mám shodou okolností nějaké vyřizování v Rousínově a mířím přímo ke komořanskému kostelu. V jeho okolí ale nic nenavědčuje tomu, že by v posledních 20 letech do země začal zahradník svůj rýč. Přicházím blíž a vidím jen starý nízký domek v neutěšeném stavu, který zchátral ještě víc poté, co ho opustil jeho poslední majitel - krachující stolař. Kousek nad ním, pro změnu, velký starý dům v podstatně lepším stavu. Snad bývalá fara nebo mlýn. Ale žádné zahradnictví. A přece něco.... Vedle velkého domu dřevěná branka a na ní malá cedulka s nápisem - **Zahradnictví** -. Protáhnu se po úzké cestě kolem domu za roh a přede mnou se otevře pohled na nový velký OBJEV. Stovky čtverečních metrů matečnic, velká prodejní plocha, k tomu velký zapuštěný bazén pro lekníny, menší přírodní rybník, několik jezírek a neuvěřitelně milí a ochotní lidé. U čaje se od majitele, ing. Vojtěcha Doležala dozvídám, že s manželkou a několika pomocnicemi buduje zahradnictví zhruba čtvrtý rok a prodej zahájili už v roce 1999. Zájem o jejich zboží je ale mezi profesionálními zahradníky tak velký, že svůj podnik ani nepotřebují inzerovat. Na prodej pro soukromníky zatím nejsou zařízení, ale usilovně na tom pracují. Obslouží však ochotně každého, kdo do jejich malého zahrádkářského ráje zabloudí. Jejich specialitou jsou vodní a bahenní rostliny ve kterých nemají vzhledem ke kvalitě, sortimentu a ceně v naší republice konkurenci (napočítal jsem asi 130 položek). Mimořádně velká nabídka je v okrasných travách (zhruba 100 položek). Zbytek sortimentu tvoří trvalky, skalničky a nižší okrasné dřeviny. Ale i tento "zbytek" obnáší několik stovek druhů a kultivarů. Co jsem obzvlášť ocenil je fakt, že firma nabízí u řady trvalek široký sortiment jejich kultivarů, které jsou pečlivě rozlišené a popsané. Jen namátkou, krásných podzimních astříček *Aster dumosus* si můžete koupit 15 kultivarů. A ceny? Pro nás zahrádkáře a skalničkáře mírné, oproti cenám ve většině zahradnických firem a supermarketech přímo symbolické. Ostatně přesvědčte se sami. Komořany nejsou daleko, jezdí tak vlak i autobus a kostel mají jen jeden.

Dr. Miroslav Doležal

Ráj jako osmý div světa

Na jihozápadě Anglie, v bývalém kaolinovém lomu poblíž přístavu Plymouth, vyrůstají největší skleníky na světě pro 80 tisíc druhů rostlin. Kopule největšího skleníku se bude vypínat do výšky 110 metrů (pod jeho kopuli by se vešel i londýnský Big Ben) a budoucí návštěvníci zde najdou tropické rostliny. Druhá polovina skleníku, která dosáhne délky celého kilometru, bude zasvěcena subtropické flóře. Venkovní část botanické zahrady Eden (Ráj), která má mít celkovou rozlohu třiceti fotbalových hřišť, bude královstvím rostlin mírného pásma. Očekávaných 750 tisíc návštěvníků ročně se bude moci v této botanické zahradě mimo jiné seznámit se všemi druhy stromů, které na světě existují.

MM

Skalničkářské výstavy v roce 2001

- * Bratislava začátek května
- * Brno 28.4.-6.5.
- * Bruntál 10.-12.5.
- * Děčín 6.-8.4., 8.-13.5.
- * Drietoma začátek května
- * Nejdek 26.5.-1.6.
- * Nitra 16.-21.8.
- * Olomouc začátek května
- * Ostrava 24.-27.4.
- * Pardubice 6.-7.4., 3.-5.5.
- * Plzeň 4.-11.5.
- * Praha 26.3.-1.4., 17.-31.5.
- * Zlín 11.-13.5.
- * Žďár n.Sázavou květen

INFORMACE Z KLUBU

Z ČLENSKÉ ZÁKLADNY

K 1.1.2001 je počet členů evidovaných v matrice 217, z toho jsou tři čestní členové.

Z našich řad odešli:

Za celý rok celkem 9 členů. Na vlastní žádost 3 členové:

Ronza Stanislav, Brno, Merhautova 218

Demel Josef, Znojmo, Pražská 6

Remeš Rostislav, Slavičín, U rybníka 4833

Zemřeli dva členové: Havlišová M., Brno, Noppova

Prof.Ing.Tomáš František, Brno, Vránova 161

Zrušené členství pro neplnění členských povinností:

Ecksteinová Irena, Brno, Halasovo nám.

Ing.Hojač Zdeněk, Brno, Slavičkova

Dr.Řeháček Pavel, Brno, Zemědělská

Jarošová Libuše, Brno, Starobrněnská

Změna adresy:

Za zemřelého manžela přebírá členství

Šlechtová Jiřina, Přerov, K Moštěnici 10,

také za manžela přebírá členství

Kirchnerová Marie, Brno, Střížova 7.

Noví členové:

Zerhavová Dana, Brno, Měřičkova 15

Andryšík Zdeněk, Volenice 387 16, Zvotoky 3

Šmíd Jiří, Boskovice, Mánesova 15

Mácová Lucie, Tišnov, Dobrovského 648

Kamenský Josef, Nové Město na Moravě, Rokytno 64

Čermáková Věra, Brno, Řezáčova 22

Tvrdoň Svatopluk, Olomouc, Jablonského 77

Roth Róbert, Kremnica 964 01, Horná Ves 44/E

Během celého roku nenastala žádná změna v počtu evidovaných členů. Stalo se, že během obou pololetí jsme ztratili 9 členů, ale také 9 přibylo. Přes celní a poštovní obtíže se přihlásil další člen ze Slovenské republiky, je to známka kvality našeho klubu.

Rok 2000 a 2001 jsou přelomem třetího tisíciletí křesťanského kalendáře, a proto výbor blahopřeje všem, kteří se dožili v pilném pěstování kulatého výročí.

Narozených v letech 1911-1920 je 8 členů a ti se dožili 80 a více let.

1921-1925 je 19 členů, ti se dožili 75 a více let.

1926-1930 je 33 členů, kteří se dožili 70 a více let.

Jelikož pokrok je v mládeži, nemůžeme zapomenout na členy mladé a nejmladší - klubové naděje.

Narozených v letech 1960-1969 je 16 členů 30 až 40 letých.

1974-1980 je 7 členů.

Protože si vážíme jejich zájmu o přírodu, zde jsou jejich jména:

Nar.v roce 1974 - Cechmeister Bohumil, Přísnotice

Brzák Jaroslav, Luhačovice.

1975 - Stanko Martin, Palárikovo, Slovenská rep.

1976 - Pražák Matin, Droždín u Olomouce.

1978 - Paulová Tereza, Brno.

1980 - Vlk Miroslav, Kasejovice

Svobodová Petra, Brno.

- - -

Stále opakovaná upozornění:

Členské příspěvky se platí od září na rok následující jako předplatné. Pouze vyjímečně se příspěvky dobírají při květnové výstavě klubu. Ukládejte si potvrzenky blokové i z pošty, aby nedocházelo k nedorozuměním. Další složenku na rok 2002 dostanou mimobrněšští členové v časopise č.44 v září.

Další bolestí je odebírání a zasílání časopisů. Vedu si počítačový záznam poštou odeslaných čísel časopisu, a proto nebudu posílat neoprávněně vyžádané duplikáty. Osobní odebírání časopisů je také nedbalé, zvláště mě udivují členové, kteří nepřijdou na členskou schůzi ani pro časopis. Tito většinou platí příspěvky až po upomínce.

Prosíme Vás, čtěte celý časopis, zvláště také rozpisy akcí klubu. Členům, kteří nepřijdou na výroční a první zářijovou schůzi a nevyzvednou si zde časopis, pak chybějí včasné informace. Poslední připomínkou je vývěsní skříňka, která se nachází pod okny uzenářství na rohu ulice České a Joštovy. Tam jsou všechny akce i změny inzerovány včas.

Přeji Vám příštích 365 dní hodně zdraví.

Danuše Prokešová

DROBNÉ ZPRÁVY A INFORMACE

* Náš časopis má poprvé barevnou přílohu. Poděkovat za to musíme našemu sponzorovi - panu Zdeňku Zahradníkovi, řediteli firmy Zahradník s.r.o. - montážní a inženýrská činnost - topení - plyn - voda se sídlem v Brně, Ondráčova 14.

* Výše sponzorského daru nám umožní zařadit barevnou přílohu i v dalších nejméně 2 číslech. K vašim článkům můžete tedy připojit i kvalitní barevné fotografie nebo diapozitivy. Vzhledem k tomu, že barevnou přílohu musíme dát do tisku s větším předstihem, posílejte takové příspěvky do časopisu nejméně 2 měsíce před uzávěrkou.

* Uzávěrka příštího čísla Zpravodaje je 15.července 2001. Autorské honoráře budou vyplaceny do 3 měsíců po uveřejnění příslušného článku.

* Výplatní termín za prodané rostliny, brigády a služby na výstavě bude ve čtvrtek 7.června 2001 v 16.00 (před členskou schůzí na Křenové).

INZERCE

* Pro jaro 2001 nabízím k vzájemné výměně více než 400 druhů (taxonů) hrnkovaných skalniček. Seznam poskytnu zájemcům na klubových schůzích nebo zašlu poštou za poplatek 10 Kč (včetně poštovného). Vyberte si z něj a pokud budu moci si vybrat z Vaší nabídky, domluvíme se.

V.Havlík, Klímova 27, Brno, 616 00.

* Umožním prohlídku okrasné sbírkové zahrady jehličnanů, dále koryt a miniskalek, sbírky kabschií. Možnost nákupu přebytků jehličnanů a téměř 200 kultivarů kabschií.

Lad.Souček, Lysice, tel.večer 0501/472596.

* Klub skalničkářů Brno nabízí následující publikace:

Campanula (autor J.Holzbecher) za 40 Kč (bez poštovného),

Netřesky (autor R.Konop) za 80 Kč (bez poštovného)

Zájemci necht' kontaktují přít.Alenu Utinkovou, nám.SNP 31, 613 00 Brno, tel. 05/48520714.

KALENDÁŘ AKCÍ KLUBU V 1.POLOLETÍ 2001

- 20.1. 9.00 výroční členská schůze (Křenová)
- 1.2. 16.30 členská schůze a přednáška (Křenová)
- 15.2. 16.00-16.30 půjčování knih v klubovně (Bystrc)
- 1.3. 16.30 členská schůze a přednáška (Křenová)
- 15.3. 16.00-16.30 půjčování knih v klubovně (Bystrc)
- 29.3. 12.00-18.00 1.burza - příjem rostlin (Bystrc)
- 30.+ 31.3. 9.00-18.00 1.burza - prodej (Bystrc)
- 1.4. 9.00-12.00 1.burza - prodej (Bystrc)
- 1.4. 12.00-15.00 1.burza - likvidace (Bystrc)
- 5.4. 16.30 členská schůze a přednáška (Křenová)
- 19.4. 16.00-16.30 půjčování knih v klubovně (Bystrc)
- 25.4. 10.00-17.00 příjem exponátů na výstavu (Bystrc)
- 26.4. 10.00-14.00 příjem exponátů na výstavu (Bystrc)
- 26.4. 12.00-18.00 2.burza - příjem rostlin (Bystrc)
- 27.4. 10.00-12.00 2.burza - příjem rostlin (Bystrc)
- 27.4. 16.00 výstava - slavnostní zahájení (Bystrc)
- 28.4.-6.5. 9.00-18.00 výstava + 2.burza - prodej (Bystrc)
- 7.5. 12.00-16.00 likvidace výstavy a 2.burzy (Bystrc)
- 17.5. 16.00-16.30 půjčování knih v klubovně (Bystrc)
- 19.+ 20.5. zájezd
- 7.6. 16.00 výplata za prodané rostliny a brigády (Křenová)
- 7.6. 16.30 členská schůze a beseda (Křenová)
- 21.6. 16.00-16.30 půjčování knih v klubovně (Bystrc)
- 15.7. uzávěrka Zpravodaje č. 44
- 6.9. 16.30 členská schůze a přednáška (Křenová)

Nepředvídatelné události mohou způsobit změny programu, času a místa konání příslušných akcí. Doufejme, že takové události nenastanou.

Neprodejný výtisk

pro své členy vydal v lednu 2001

Klub skalničkářů Brno

Připravil Ing.Mojmír Martan